

מתיקנות הדף היומי

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומי של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

יומא דהילולא קדישא

ליומא דהילולא של הרבי הקדוש אביהם של ישראל מרן הבאר יעקב מנדבורנה זצוק"ל בנו של הרבי הקדוש רבי חיים מרדכי מנדבורנה בעל הדבר חיים זצוק"ל נסתלק בו' אדר (תשע"ב)

גשמים עזים ירדו ברחוב, בשעה מאוחרת מאד בלילה. בביתו של שמעון [כמובן שזה בשינוי השם] כבר נמו כולם בשינה עמוקה, אמנם שמעון עצמו שנתו טרופה עליו, מדי כמה רגעים הוא מתעורר ופולט אנחה עמוקה, וחוזר לעצום את עיניו ולישון, אך עול החובות הרובץ על שכמו, הדיד את שנתו מעיניו, הרי מחר הוא צריך לשלם טבין ותקלין לבעלי חובותיו, ולרש אין כל, אף שום הלואה לא הצליח להשיג במשך כל היום. מחשבות חולפים במוחו במהירות, אולי פלוני אלמוני יסכים להלוות לי למרות מצבי הקשה הידוע, אך מיד באה מחשבה אחרת ומדאגת, ומה אעשה אם גם הוא לא יסכים.

לפתע נדמה לו שהוא שומע דפיקות חלשות על הדלת! איך יתכן, מי דופק בדלת בשעה מאוחרת כזו, בודאי זה רק דמיון - חשב שמעון לעצמו, מרוב שאני שקוע במחשבות עמוקות איך ומה לעשות מחר, ללכת פה ושם לדפוק על דלתות, זה גרם לי לשמוע קול מדומיין של נקישות בדלת. הוא ניסה שוב לעצום את עיניו ולשקוע בשינה, אך שוב הוא שומע נקישות חלשות בדלת. ארי, מה יהיה עם הדמיונות שלי.

כדי לוודאות שאכן מדובר בדמיון, הוא התגבר על עייפותו, ירד מן המיטה וצעד בצעדים שקטים לעבר הדלת. כשהציץ מבעד העינית, הוא שפסף את עיניו בתמהון, זה לא דמיון זה מציאות! בנו של הרבי [לימים רבינו הקדוש הבאר יעקב מנדבורנה זצוק"ל] ניצב מאחורי הדלת, רטוב עד לשד עצמותיו ממי הגשמים.

כמובן שהוא מיהר לפתוח את הדלת, תיכף ומיד הכניס האברך את ידו לחיקו, שלף מתוכו צרור תפוח, ותחבה אל תוך ידו של שמעון הנדהם. שמעון לא האמין למראה עיניו, מדובר במעטפה גדושה בשטרות כסף, אכן הוא ביקש היום בצהרים מהאברך הצדיק אולי יש לו הלואה בעבורי, אך הלה השיבו בצער שאין לו סך גדול כזה. אז איך הוא השיג פתאום את כל הסכום. האברך השיב בפשטות, באקראי נודמנה לי כעת הלואה הגונה עבורך, והרי שלך לפניך.

אבן כבידה נגולה מלבו של שמעון, והדה נרגשות לשליח המופלא שהביא את הישועה עד לפתח ביתו, אך הוא לא היה יכול לעצור בעד פליאתו ושאל, מפני מה טרחתם להביא לי את הלואה בשעה כה מאוחרת בלילה בעיצומה של סערת הגשמים, למה לא חיכיתם עד מחר בבוקר.

הרבי הצדיק התנצל, אני מבקש מחילה על הדפיקות באמצע הלילה, פשוט רק עתה נודמן הספק לידי, וחשבת שמסתמא רוב דאגותיך מנדודות שינה מעיניך, ואפילו אם כן הצלחת להירדם, אך בודאי אין שנתך מתוקה עליך מרוב דאגה, לכן החלטתי שכדאי אפילו להקיץ באמצע הלילה, כדי שמכאן ואילך תערב עליך שנתך עד הבוקר. הוא ביקש שוב סליחה, ונשטם והלך לו...

אלו היו מעשי הצדקה והחסד של רבינו עוד בהיותו אברך צעיר, ובנו של הרבי, וקצרה הידיקה מהכיל רוב מעשי הצדקה והחסד שפעל בכל שנות נשיאותו בלי שום גבול וקצבה.

החידוש של 'ברוך רוטשילד' שמרן הכתב סופר זצוק"ל התפעל ממנו

אלטר הסכים, ונכנסו שניהם ביחד אל הקדש פנימה. רבי אלטר תיאר לרבי הצרה שרבי אביגדור נקלע אליה.

לאחר שהרבי שמע את כל הענין, אמר להם דיבורים נפלאים, יש הבדל בין 'איש מופת' ל'בעל מופת'. 'איש מופת' נקרא מי שלומד תורה לשמה, ועוסק ועובד את השי"ת בקדושה וטהרה, ועל ידי תורתו ועבודתו, הוא מעורר רחמים רבים על כל מי שנצרך לישועה, ואכן הם נושעים בזכותו כשהוא עצמו אינו יודע מזה. לעומת זה 'בעל מופת' הוא צדיק שיודע מהמופת שפעל על ידי עבודתו.

והרבי סיפר להם סיפור שהיה אצל 'איש מופת', שפעל על ידי לימודו ישועה גדולה, כשהוא עצמו לא ידע איזה ישועה ומופת התרחש בזכותו. ומעשה שהיה כך היה, פעם נכנס הרבי הקדוש רבי שלום מבעלזא זצוק"ל לבית המדרש, ואמר בקול מאמר חז"ל דוע (הובא ברש"י דברים יב, לא, בשם הספרי), "אמר רבי עקיבא, אני ראיתי לנכרי אחד שכפתו לאביו ונתנו לפני כלבו ואכלו", ומיד חזר הרבי לחדרו וסגר את הדלת אחריו. יושבי בית המדרש נשתוממו מאד, מה התכוין הרבי באמירת מאמר זו ברבים.

כעבור ימים אחדים לקראת השבת הגיע יהודי מכפר סמוך לבעלזא, וסיפר לחסידים, על נס גדול שאירע לו בכפר שלו. גוי שונא ישראל המתגורר שם, היה תמיד מקפח את פרנסתו ומצער אותנו מאד. יום אחד הגיע בנו של הגוי, וכפת את אביו לפני כלבו, וניקר לו הכלב את שתי עיניו. כששמעו החסידים את הנס, זכרו מיד בדברי רבם שאמר בפניהם באותו יום ובאותו שעה, המאמר חז"ל - "ראיתי לנכרי אחד שכפתו לאביו ונתנו לפני כלבו ואכלו", ובכח זה פעל ישועה גדולה זה לחסידו.

כשגמר הרבי מאלכסנדר לספר להם את הסיפור, סיים את דבריו ואמר, מזה נוכל להבין שאם לומדים לשמה את דברי המשנה במסכת בבא קמא, "הנותן צמר לצבע והקדיחו יורה", נתעורר עת רצון, וכל מי שנצרך לישועה כזאת יושע בקרוב מן השמים. לאחר מכן סיפר להם הרבי עוד סיפור מופת מהרבי הקדוש מבעלזא, והם יצאו מן החדר.

מיד ביציאתם, אמר הגאון רבי אלטר לרבי אביגדור, אתה כבר יכול להביא לחיים בבית המדרש, כבר נושעת! וכך הוי, כשהגוי המתחרה הכניס את כל הסחורה שנתנו לו לצבעו בתוך היורה, התקיים בו דברי המשנה למהדרין, כל היורה הקדיחה, ונשרפה כל הסחורה שנתנו לו. זה גרם לו לפרסם על מכירת בית החרושת, מיד הציע לו רבי אביגדור שהוא מעוניין לקנות את זה ממנו, ונתעשר מזה מאד.

לפעמים מקיימים מצוה דוקא בזה שהולכים מן החולה!

הגמרא בדף היומי שלנו (ב"ק ק), והודעת להם את הדרך ילכו בה (שמות יח, כ), ילכו זו ביקור חולים. הגביר הידוע הברון רבי שמעון וואלף רוטשילד היה תומך תורה גדול, ובזכות זה זכה לקירבה יתירה אצל צדיקי וגדולי הדור. בין השאר היה בידידות עם מרן הגאון הקדוש בעל הכתב סופר זצוק"ל.

פעם אחת הם שיהו ביחד במקום מרפא, הברון רוטשילד ניצל את ההזדמנות, ומדי יום הוא הגיע לבקר את מרן הכתב סופר, כדי לשמוע דברי תורה וחכמה. באחד הימים קיצר הברון את ביקורו היומי ומיהר ללכת. שאל אותו מרן הכתב סופר, מדוע מיהרת ללכת היום.

השיב הברון, ראיתי שרבינו אינו בקו הבריאות היום, והרי חז"ל דורשים בדף היומי שלנו 'לכו' זו ביקור חולים, ואפשר לומר שחז"ל רצו לרמז בזה, שלפעמים כשהמבקר את החולה רואה, שהביקור כעת רק מקשה ומכביד על החולה, מפאת חולשתו וכדומה, אזי יש מצוה עליו ללכת ולא להתעכב אצל החולה, ואדרבה דוקא על ידי הילוכו הוא מקיים בהיחוד מצוות ביקור חולים. מרן הכתב סופר התפעל מאד מהווארט, והיה תמיד חוזר על זה בשם אומרו, כך חידש "הברון רוטשילד" במצוות ביקור חולים.

דברי המשנה בדף היומי שלנו התקיימו במלואם בצמר של הגוי שנשרף כליל

הגמרא בדף היומי שלנו (ב"ק ק), הנותן צמר לצבע והקדיחו יורה, ופירש רש"י, והקדיחו יורה - שרפתו יורה, שהרתיו יורה מאדאי. רבי אביגדור, תושב העיר שפערב, חסיד אלכסנדר, היה עוסק למחייתו בצביעת צמר, היה לו בית חרושת גדול, והתפרנס מזה בריווח ובכבוד גדול.

יום אחד הגיע גוי לעיר שפערב, ופתח שם בית חרושת חדשה לצביעת צמר, והחל להתחרות עם אותו חסיד. כראות רבי אביגדור את צרתו נסע לאלכסנדר לשפוף שיחו ומרת נפשו לפני רבו הקדוש מרן הישמו ישראל מאלכסנדר זצוק"ל, שהיה אז בתחילת שנות נשיאותו.

באותו זמן שהה באלכסנדר הגאון הצדיק רבי אלטר משטעקוצין מחשובי הרבנים בפולין. ביקש רבי אביגדור לרבי אלטר, שיעשה לו טובה להיכנס יחד עמו לרבי. רבי

מעורר
רחמים
רבים על
כל מי
שנצרך
לישועה

במוצאי שבת קודש פרשת וישלח, בשעת מסירת השיעור בדף היומי, בורא עולם האיר לי ווארט נפלא בחמלת ה' עלי ובסייעתא דשמיא, ואתם הקוראים תחליטו אם זה ווארט בדרש או קרוב לפשט. המשנה (ב"ק ל), **השוּפך מים ברשות הרבים והזקק בהן אחר חייב בנזקו**. מורי ורבותי, כידוע מידה טובה מרובה חמש מאות פעמים, אין מים אלא תורה, **השוּפך מים ברשות הרבים**, הוא שופך תורה ברשות הרבים, למשל, יהודי מזליק נר חנוכה ברחובה של עיר, ואומר שם אחרי ההדלקה דברי תורה, והוא שר דביקות שירות ותשבחות לבורא עולם. **זוּכָה בהם יהודי אחר** שעובר שם ברחוב ושומע את הדבקות, שומע את הדברי תורה, ומתברר לו שיהודי צריך להדליק נרות חנוכה, הזכות הזאת תלוה את השופך מים רוחניים לצנח נצחים ולעולמי עולמים.

(מתוך הפתיחה לשיעור - ב"ק דף לא, כ"א כסלו תשפ"ד)

בצילם של גדולי ישראל שליט"א

כ"ק מרן אדמו"ר מקאליש שליט"א

במדרש מובא לשון, צדיקים עיקר הם בעולם ועושיין עצמן טפל. הגמרא הידועה (סוכה נו:) טוב לצדיק טוב לשכיניו. אתמול בלילה זכיתי בזכות אבותי, להיות אצל הצדיק שאני משתוקק מעל שנה להיות עמו במחיצתו בשבת קודש וטרם זכיתי לכך, הוד כבוד קדושת מרן הרבי מקאליש שליט"א. הרבי הוא בנו קירי של הוד כבוד קדושת מרן הרבי מנדבורנה צפת זצוק"ל, וחתנו של הפועל ישועות רבינו רבי דוד משה מקרעטשניף זצוק"ל.

אתמול התבקשתי לדבר בטיש יארצייט אצל מרן הרבי שליט"א, טיש לזכר זקנו איש אלקים קדוש, מרן רבי יצחק מקאליש זצוק"ל, בנו של הרבי הקדוש רבי ארון לייב מפרמישלאן זצוק"ל. הרבי שליט"א כיבד אותי לשבת לידו, מקבל אותי במאור פנים שאין דומה לו, עמדותי נרעש ונפחד לדבר ברבים בטיש ליד הרבי שליט"א.

פתחתי בשבחו של הבעל הילולא, שצדיקי דורו העידו על הרבי רבי איציקל קאלישער, שהוא משורש נשמת האלשיך הקדוש, והיה מתגלה אליו בהקיץ ולימדו רזין דאורייתא. עוד הרחבתי על הזכות הגדולה של תושבי בית שמש שזוכים להסתופף בצילו של הרבי מקאליש שליט"א, וסיפרתי סיפור של בידי הוי עובדא, מה הרבי מקאליש שליט"א עשה למעני לפני שמונה עשרה שנה, בבורו פארק שבארה"ב.

ראה הקדוש ברוך הוא שצדיקים מועטין, עמד ושתלן בכל דור ודור (יומא לה:), הרבי מקאליש שליט"א הוא מתנה טובה לעם ישראל. חשבתי בדרך חזון הביתה מהטיש, הגמרא הידועה (גיטין נו.) מספרת על כלבא שבוע, שכל הנכנס לביתו כשהוא רעב ככלב, יוצא כשהוא שבע. **עֲדָעָר אֲיִינְעָר וְנֹאֵס סִגְיִיט אַרְיִין אֵין קָאליש צום רַבִּין זָאל זַיִן גְּעֻזָּנט - כל מי שנכנס לחצר הקודש קאליש לרבי שליט"א, רעב, לא רק לאוכל ולגשמיות, רק רעב לרוחניות, יוצא כשהוא שבע ושמח.**

זכיתי אחרי הטיש, שהרבי יקבל אותי לשיחה ממושכת בחדרו שצמוד לבית הכנסת. כל כמה רגעים, אנשים מכל העיר דפקו על הדלת לישועות, זה צריך לעשות שידוך לבנו, זה צריך רפואה וכו' וכו' וכו'. כלל ישראל נְוִיִּקֶט אַוואו אַיז דָא דִּי לְעֶכְטִיקֵיט - כלל ישראל יודע איפוא האור נמצא.

הרבי בשיחה מספר לי במתק לשונו, על הסבא קדישא מרן רבי איתמר מנדבורנה זצוק"ל, שהרבי שליט"א שבת אצלו בשבת ביד אליהו. על הסבא קדישא מרן הדבר חיים מנדבורנה זצוק"ל, ששמח שמחה גדולה מתי שהרבי שליט"א הגיע לשבת קודש. הרבי מספר לי על רבו הקדוש בגעגוע גדול, מרן השפע חיים מצאנו זצוק"ל, שהרבי היה מראשוני התלמידים בחיידר כשנפתח הגרעין, אחרי זה בשיבה קטנה ובישיבה גדולה, הרבי מספר לי על התורה של כמה שעות פִּינְעָר - חוצב להבות אש ברעוא דרעוויין בימי השובבים הקדושים, אצל הרבי זצוק"ל.

זכיתי להעניק לרבי שליט"א את ספרי 'מתיקות הדף היומי', הרבי מתעניין ממה מורכב הספר, על איזה מסכתות בש"ס עוסק הספר, הרבי משבח מאד את ההשקעה במפתחות בספר ומתעקש לשלם לי מחיר מלא על הספר. ניסיתי להוכיח מהגמרא במסכת קידושין (ז.) שבאדם חשוב שאני, אבל זה לא עזר.

ניצלתי את העת רצון לבקש ברכה לנושא אישי חשוב, הרבי מברך ברכות לרוב. חשתי באותם רגעים, בצרתם לו צר (ישעיה טג.), אַז אַ אִיד אִיז אֵין צַעַר, אִיז דְּעַר רַבִּי זָאל זַיִן גְּעֻזָּנט אֵין צַעַר - כשיהודי בצער, גם הרבי שליט"א בצער.

אמרתי לרבי, שאני מקווה לזכות בקרוב להיות שבת קודש מבואו ועד צאתו, בצילו של הרבי שליט"א. הרבי ברוב ענווה מנסה להסביר לי שאני טועה, ושאינן מה לבוא... יהודים יקרים אני תמיד חוזר ומשנן, דִּי וְנֹעֶלְט שְׂטִיט נִישְׁט אויף שְׂטֵעֶקִינס - העולם לא עומד על מקלות, הרבי מגיין לא רק על העיר בית שמש, הרבי מגיין על כלל ישראל בתפילות, בברכות, בתורה שזה ממוש חייו של רבינו שליט"א. אז מה הפלא שאתמול בטיש כולם נקבצו באו לך, רבנים דיינים ועמך בית ישראל.

נברך את מרן הרבי שליט"א, יאריך ימים על ממלכתו, שיזכה לתענוג נחת ושמחה מכל הצאצאים, מכל התלמידים, מכל החסידים, דְּעַר רַבִּי זָאל זַיִן גְּעֻזָּנט אַוּן שְׂטֵאָק - שהרבי יהיה בריא ברמ"ח אברים ושס"ה גידים, ושנוכה כבר בקרוב ותחזינה עינינו, שהרבי ילווה אותנו לקבל פני משיח צדקנו, אמן.

(מתוך הפתיחה לשיעור - ב"ק דף עד, ו' שבט תשפ"ד)

מקולמוסם של הקוראים

הכשר, כיון שזה שהרבי אכל ממנו, זה היה הסימן הכי טוב בשבילם שזה דבר כשר.

ופעם אחת לאחר כל זאת, כשהביא החסיד את הגבינה לרבי, שאלו הרבי הזקן האם יש לך הכשר? והמשיך הרבי הזקן ואמר: עד עכשיו שהיית עושה רק בשבילך גבינה לא היה צריך הכשר, אבל עכשיו שזה התחיל להיות מסחר ויש לך בזה נגיעות צריך שיהיה לך על זה הכשר. והמשיך האמרי מנחם ז"ע, ואמר, שבן אדם יש לו הרבה נגיעות לגבי אחרים, והוא עצמו יודע, ויש הרבה הזיקות בהכשרים, וצריך לדעת שאם זה יהודי כשר אפשר לסמוך עליו, ואם זה לא יהודי כשר צריך לברר טוב איזה הכשר יש, ואין מספיק סתם נאמנות.

בברכה שתזכו להמשיך לעשות חיל, ולנטוע בלב עם ישראל את האמונה הצרופה, באהבה רבה.

יהודה משה מקובר

מח"ס "צדיק באמונתו" ו"תולדות הישמח ישראל" מאלכסנדר

לכבוד עורך הגליון הנפלא "מתיקות הדף היומי" מאוצר פנינים, מזכה עם ישראל, הגאון הנודע רבי אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א.

לרגל יומא דהילולא של כ"ק מרן האדמו"ר הזקן ה"שרף" מאלכסנדר, הרבי רבי יחיאל ז"ע, שחל ב"ד שבת. אכתוב מעשה נורא ונפלא ששמעתי מרבה"ק ה"אמרי מנחם" מאלכסנדר זיע"א, שזכיתי לשמוע מפ"ק בעת שזכיתי לשמשו בארוחת הבוקר כמה שנים, ואז זכיתי להעלות על הכתב אלפי אלפי אמרים ורעיונות, עובדות והנהגות שעוד יצאו בעז"ה לתועלת הכלל.

וכן סיפר: (י"א תשרי תשנ"ז בארוחת הבוקר) הרבי הזקן מאלכסנדר ז"ע, היה לו חסיד אחד שהיה עושה גבינה בשביל עצמו בלבד, והרבי הזקן ז"ע גם כן לקח ממנו גבינה, ועבר שנה וראו החסידים שהרבי לוקח גבינה מאותו חסיד, והתחילו לבקש מאותו חסיד שימכור גם להם גבינה, והוא התחיל לייצר הרבה גבינה והתחיל למכור, וכולם קנו ממנו כיון שראו שהרבי קונה ממנו, ובכלל לא ביררו אם יש

מאוצרות הפרשה

אם כסף תלוה את עמי את העני עמך (כב, כד).

כסף הוא מלשון תשוקה וחמדה, מלשון נכספ"ה, **תלוה** הוא מלשון חיבור ולוויה. וכך פירוש הפסוק, אם תרצה לחבר ולהכניס **בעמי** את התשוקה לעבודת הש"ת, **את העני עמך**, צריך שתזכור את העניות והשפלות אשר עמך, ורק אז תצליח בכך, ודי למבין.

(בית אהרן משפטים)